



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Кзз 894/2022

20.09.2022. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Мирољуба Томића, Татјане Вуковић, Дубравке Дамјановић и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Зорана Димића и др., због кривичног дела убиство из члана 113. Кривичног законика и др., одлучујући о захтевима за заштиту законитости бранилаца окривљеног Зорана Димића, адвоката Владимира Петровића, адвоката Јованке Зечевић Анђелковић и адвоката Николе Ристовића и браниоца окривљене Данијеле Ђиласовић, адвоката Милоша Малићан, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Сремској Митровици К 30/20 од 12.10.2021. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 110/22 од 30.03.2022. године, у седници већа одржаној дана 20.09.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених Зорана Димића и Данијеле Ђиласовић, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Сремској Митровици К 30/20 од 12.10.2021. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 110/22 од 30.03.2022. године, у односу на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, а захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног Зорана Димића, адвоката Николе Ристовића и браниоца окривљене Данијеле Ђиласовић и у односу на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) Законика о кривичном поступку, док се захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених у преосталом делу одбацују.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сремској Митровици К 30/20 од 12.10.2021. године, окривљени Зоран Димић и Данијела Ђиласовић, оглашени су кривим и то: окривљени Зоран Димић, због кривичног дела убиство из члана 113. КЗ за које је утврђена казна затвора у трајању од 15 година, и због кривичног дела недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 4. у вези става 2. КЗ, за које је утврђена казна затвора у трајању од шест година, па је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 20 година, у коју се урачунава време проведено у притвору од 27.04.2019. године до упућивања у установу за издржавање казне затвора, а окривљена Данијела Ђиласовић, због кривичног дела убиство у помагању из

члана 113. у вези члана 35. КЗ и осуђена на казну затвора у трајању од 8 година, у коју се урачунава време проведено у притвору од 27.04.2019. године до 08.06.2021. године. На основу члана 87. став 1. КЗ и члана 348. став 6. КЗ, према окривљеном Зорану Димићу је изречена мера безбедности одузимања предмета и одлучено је о имовинскоправном захтеву и трошковима кривичног поступка, а како је то ближе опредељено у изреци пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 110/22 од 30.03.2022. године, делимичним усвајањем жалбе браниоца окривљеног Зорана Димића, првостепена пресуда је преиначена само у делу одлуке о кривичној санкцији у односу на окривљеног Зорана Димића, тако што је Апелациони суд у Новом Саду окривљеном за кривична дела за која је оглашен кривим првостепеном пресудом утврдио казне затвора и то: за кривично дело убиства из члана 113. КЗ, казну затвора у трајању од 13 година и за кривично дело недозвољена производња, држање и ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 4. у вези става 2. КЗ казну затвора у трајању од пет година, те га осудио на јединствену казну затвора у трајању од 15 година у коју се урачунава време проведено у притвору од 27.04.2019. године, када је лишен слободе до упућивања окривљеног у Завод за извршење кривичних санкција, док су, жалба браниоца окривљеног Зорана Димића у преосталом делу и жалбе Вишег јавног тужиоца у Сремској Митровици, окривљеног Зорана Димића лично и браниоца окривљене Данијеле Ђиласовић, одбијене као неосноване а првостепена пресуда је у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости, су поднели:

-браниоци окривљеног Зорана Димића, адвокат Владимир Петровић и адвокат Јованка Зечевић Анђелковић, због повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1) и члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде укине и списе предмета врати првостепеном суду, али другом већу на поновно суђење или да исте преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе;

-бранилац окривљеног Зорана Димића, адвокат Никола Ристовић, због повреда закона из члана 438. став 2. тачка 1), члана 438. став 1. тачка 4) и члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде укине и списе предмета врати Вишем суду у Сремској Митровици на поновно суђење, пред измењеним већем; и

-бранилац окривљене Данијеле Ђиласовић, адвокат Милош Малићан због повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1), члана 438. став 1. тачка 4) и члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде укине и списе предмета врати Вишем суду у Сремској Митровици на поновно суђење пред измењеним већем.

Врховни касациони суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљених, сматрајући да њихово присуство, није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио

списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, те је након оцене навода изнетих у захтевима, нашао:

Указујући на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, браниоци окривљених Зорана Димића и Данијеле Ђиласовић, у захтевима за заштиту законитости истичу да се побијана правноснажна пресуда заснива на доказу на коме се по одредбама Законика о кривичном поступку не може заснивати и то искључиво на записнику о саслушању окривљеног Зорана Димића у својству осумњиченог сачињеном од стране овлашћених службених лица ПУ Сремска Митровица КУ 801/19 од 27.04.2019. године, који доказ је као незаконит, суд требало да издвоји из списка предмета. Као разлог незаконитости наведеног записника, браниоци окривљених у захтеву наводе да исти не садржи изјаву окривљеног о прихватању браниоца по службеној дужности или о одбијању ангажовања браниоца по личном избору, тако да је саслушање окривљеног обављено супротно одредби члана 85. став 3. ЗКП, која обавезује орган поступка да позове окривљеног да се изричито изјасни о томе да ли ће узети браниоца по свом избору, уз упозорење да ће му, ако не изабере браниоца у случају обавезне одбране бити постављен бранилац по службеној дужности. Поред изнетог, браниоци, даље, наводе и то да је окривљени приликом саслушања од стране Вишег јавног тужиоца у Сремској Митровици, а одмах након избора свог браниоца, изјавио да не прихвата браниоца по службеној дужности, као и да је био малтретиран од стране полицијских службеника, те је показао повреде које је задобио на саслушању тражећи да га прегледа лекар по његовом личном избору, што се у конкретном случају никада није догодило, већ је прегледан у притворској јединици где нису констатоване све повреде. У вези са тим, браниоци окривљеног Зорана Димића, адвокат Владимир Петровић и адвокат Јованка Зечевић Анђелковић, у захтеву наводе да је суд прихватио исказ сведока АА, полицијског службеника ПС Сремска Митровица, у делу у коме је изнео да над окривљеним није вршена присила иако је изјавио да није био присутан приликом задржавања и саслушања окривљеног.

Према наводима захтева бранилаца окривљених пресуда Европског суда за људска права Алмаши против Србије, донета по представци број 21388/15 од 17.09.2019. године, на коју се позивају нижестепени судови у побијаним правноснажним пресудама, није примењива у конкретном случају, с обзиром на то да је у време саслушања окривљеног у полицији дана 18.04.2011. године, био на снази ранији Законик о кривичном поступку, који није прописивао обавезе органа поступка приликом саслушања окривљеног садржане у важећој одредби члана 85. став 3. ЗКП, нити је постојала посебна одредба којом је јасно предвиђена немогућност коришћења записника о саслушању окривљеног који не садржи изричиту изјаву окривљеног о прихватању браниоца, како је то прописано одредбом члана 85. став 5. ЗКП.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Зорана Димића и Данијеле Ђиласовић, Врховни касациони суд оценио је као неосноване из следећих разлога:

Врховни касациони суд налази да стоји чињеница да у записнику о саслушању окривљеног Зорана Димића, у својству осумњиченог, сачињеном пред овлашћеним службеним лицима ПУ Сремска Митровица, Ку 801/19 од 27.04.2019. године, није

констатовано упозорење окривљеном и његова изјава о присуству браниоца у смислу члана 85. став 3. ЗКП, што подразумева његово изричито изјашњење у погледу права на ангажовање браниоца.

Међутим, по налажењу овога суда, то по аутоматизму не значи да упозорење органа поступка и изјашњење окривљеног не испуњавају стандард прописан одредбом члана 85. став 3. ЗКП, уколико на записнику о саслушању осумњиченог изричито није наведено да се ради о упозорењу и изјави окривљеног у смислу наведене законске одредбе.

Стога, у сваком конкретном случају, уколико упозорење дато окривљеном и његово изјашњење о присуству браниоца из члана 85. став 3. ЗКП, изричито није констатовано у записнику о саслушању окривљеног позивањем на наведену законску норму, суд процењује да ли упозорење органа поступка и изјашњење окривљеног испуњавају стандард прописан одредбом члана 85. став 3. ЗКП, а од које процене суда зависи да ли записник о саслушању окривљеног представља законит или незаконит доказ.

Према ставу Европског суда за људска права изнетом у пресуди у предмету Алмши против Србије од 08.10.2019. године (број представке 21388/15) правичност кривичног поступка није угрожена уколико не постоје релевантни и довољни разлози за надјачање или ометање жеље окривљеног у погледу његовог избора правног заступања. Стога се, по налажењу тог суда, без обзира на чињеницу што у записнику о саслушању окривљеног нема изричите изјаве окривљеног о томе да ли је желео да ангажује заступника лично или је уместо тога био вољан да прихвати адвоката именованог од стране државе, сматра да је окривљени јасно прихватио постављеног браниоца о чему сведочи његова сарадња са тим адвокатом, спремност да да изјаву у његовом присуству и одсуству било каквих примедби, и да следствено изнетом окривљени није био ограничен у свом слободном избору браниоца.

У конкретном случају, окривљени Зоран Димић је у предистражном поступку, пре давања исказа, од стране овлашћених службених лица полиције поучен о правима из члана 68. ЗКП, а између осталог и о праву да се брани уз стручну помоћ браниоца у складу са одредбама ЗКП, што подразумева могућност да узме браниоца по свом избору, или, уколико га не изабере, да се брани уз помоћ браниоца по службеној дужности, као и да његовом саслушању присуствује бранилац, па се окривљени изричито изјаснио да је разумео своја права и да жели да изнесе одбрану у присуству браниоца по службеној дужности, адвоката Марсела Гогиха, са којим је обавио поверљив разговор, након чега је дао свој исказ и записник о саслушању потписао без примедби.

Стога је, по оцени овога суда, у конкретном случају окривљени своју изјаву да жели да изнесе одбрану у присуству браниоца по службеној дужности дао поводом наведених упозорења органа поступка, а поред осталог и о праву на браниоца.

Следствено изнетом, по налажењу овога суда, наведена упозорења дата окривљеном Зорану Димићу од стране органа поступка и његово изјашњење о

присуству браниоца, у конкретном случају у свему испуњавају стандарде прописане чланом 85. став 3. ЗКП, због чега наведени записник о саслушању окривљеног представља законит доказ који је могао бити коришћен у кривичном поступку, па се супротни наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених оцењују као неосновани.

По налажењу овога суда, Европски суд за људска права о повреди људских права првенствено одлучује на основу Европске Конвенције о заштити људских права и основних слобода, којом су та права установљена и других прописа, а не искључиво на основу домаћег законодавства, због чега је неосновано указивање одбране окривљених да је у време доношења цитиране одлуке Европског суда на снази био ранији Законик о кривичном поступку у којем није постојала одредба идентична по садржини сада важећој одредби члана 85. став 3. и став 5. ЗКП.

При томе, Врховни касациони суд је имао у виду и наводе захтева бранилаца окривљеног Зорана Димића, адвоката Владимира Петровића и Јованке Зечевић Анђелковић, којима се указује на пресуду овог суда Кзз 731/19 (којом је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног одбачен као недозвољен), налазећи да исти нису од утицаја на другачију одлуку у овом предмету, с обзиром на то да се у конкретном случају не ради о истој чињеничној и правној ситуацији.

Врховни касациони суд налази да браниоци окривљених наводима захтева којима се указује да је наведени записник о саслушању окривљеног незаконит доказ и због употребе недозвољених средстава према окривљеном од стране овлашћених службених лица полиције, пре изношења одбране у предистражном поступку (што је првостепени суд утврђивао изводећи доказе у вези наведених околности исказ сведока АА, полицијског службеника ПУ Сремска Митровица, писани налаз и мишљење вештака судске медицине проф. др Владимира Пилије, исказ овог вештака дат на главном претресу и здравствени лист здравствене службе КПЗ Сремска Митровица за окривљеног), оспоравају чињенична утврђења суда у вези са наведеним околностима као и оцену одбране окривљеног и доказа изведених током поступка чиме указују на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање у правноснажној пресуди односно на повреду закона из члана 440. ЗКП, због које окривљени односно његов бранилац не могу поднети захтев за заштиту законитости у смислу члана 485. став 4. ЗКП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је наводе захтева бранилаца окривљених којима се указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, оценио као неосноване.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, бранилац окривљеног Зорана Димића, адвокат Никола Ристовић и бранилац окривљене Данијеле Ђиласовић, у захтевима за заштиту законитости истичу да је у раду већа Апелационог суда у Новом Саду које је донело побијану другостепену пресуду учествовала судија Гордана Којић, која је морала бити изузета, с обзиром на то да је иста судија претходно као члан већа истог суда учествовала и у доношењу решења Кж2 389/21 од 19.03.2021. године и Кж2 1036/21 од 20.07.2021. године, којим решењима је одлучивано о жалбама изјављеним против решења о продужењу притвора против окривљених. Према

наводима захтева, у означеном решењу Апелационог суда у Новом Саду од 19.03.2021. године, наведено је да су окривљени оправдано сумњиви да су извршили предметна кривична дела уз детаљно описивање конкретних радњи окривљених, док су у образложењу решења од 20.07.2021. године изнети истоветни разлози као у решењу од 19.03.2021. године и заузет став да поред основане сумње није неопходно постојање других околности да би се окривљени задржао у притвору. Полазећи од вишеструких процесних улога судије Гордане Којић која је у кратком временском периоду одлучивала о жалбама изјављеним против решења о продужењу притвора и да је у решењу од 19.03.2021. године коришћен термин „оправдана сумња“, на који начин је исказано „предубеђење судије о кривици окривљених“, браниоци окривљених сматрају да је судија Гордана Којић морала бити изузета од одлучивања о жалбама на пресуду Вишег суда у Сремској Митровици К 30/20 од 12.10.2021. године која се побија захтевима за заштиту законитости.

Изнети разлози се не могу прихватити као основани.

Из списка предмета произлази да у образложењу решења Апелационог суда у Новом Саду Кж2 389/21 од 19.03.2021. године, у чијем доношењу су учествовале судије Сњежана Лековић, као председник већа и судија Светлана Томић Јокић и Гордана Којић, као чланови већа, које су одлучивале о жалбама бранилаца окривљених изјављеним против решења о продужењу притвора, наведено да из списка предмета произлази оправдана сумња да је окривљени Зоран Димић извршио кривично дело убиства из члана 113. КЗ и кривично дело недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 4. у вези става 2. КЗ, као и да из извода из КЕ произлази да је окривљени раније вишеструко осуђиван, а између осталог и за кривично дело са елементима насиља, што по оцени тог суда, представља особите околности да ће окривљени, уколико се нађе на слободи у кратком временском периоду поновити кривично дело, због чега је продужење притвора према окривљеном неопходно по законском основу из члана 211. став 1. тачка 3) ЗКП. Поред изнетог, Апелациони суд налази да у односу на окривљене и даље стоји притворски основ прописан одредбом члана 211. став 1. тачка 4) ЗКП, са образложењем да су окривљени оправдано сумњиви да су извршили и то окривљени Зоран Димић, кривично дело убиство из члана 113. КЗ, а окривљена Данијела Ђиласовић кривично дело убиство у помагању, из члана 113. у вези члана 35. КЗ, за које је прописана казна затвора преко 10 година, а да су начин извршења кривичног дела и тежина последице несумњиво довели до узнемирења јавности с обзиром на постојање оправдане сумње да су окривљени кривична дела извршили у малом месту - ..., где су социјалне везе међу становницима по правилу изражене, о ком догађају су извештавали многобројни писани и електронски медији, налазећи да узнемирење јавности још увек траје и да може угрозити несметано и правично вођење овог кривичног поступка уколико би се окривљени нашли на слободи.

Међутим, Врховни касациони суд налази, а на супрот наводима захтева бранилаца окривљених, да ово само по себи и не представља заузимање јасног става судије о кривици окривљених, односно „предубеђења судије“, које доводи у сумњу њену непристрасност.

Наиме, према стању у списима предмета, суд је приликом претходних одлучивања о одређивању и продужењу притвора према окривљенима образлагао постојање основане сумње у битном истим разлозима који се у решењу Апелационог суда у Новом Саду Кж2 389/21 од 19.03.2021. године означавају као „оправдана сумња“. Дакле, поређењем образложења наведених одлука, закључује се да приликом доношења одлука у означеном решењу судије Апелационог суда у Новом Саду, а поред осталих и судија Гордана Којић, за коју одбрана сматра да је требала да буде изузета, нису цениле, нити образлагале нове чињенице у вези са оправданом сумњом да су окривљени извршили предметна кривична дела, потребне за оптужење, већ су цењене околности у вези са обележјима кривичних дела без упуштања у оцену довољности доказа и без изјашњења у погледу кривице окривљених, која би била изван граница испитивања основане сумње.

Сходно изнетом, може се закључити да су наведена решења и поред језичке разлике и термина „основана сумња“ и „оправдана сумња“ у образложењу иста и да у означеном решењу Апелационог суда у којем се користи термин „оправдана сумња“ нису цењени докази, нити је судија, чије се изузеће тражи, изразила висок степен јасноће у погледу кривице окривљених и то у већој мери него што је то неопходно за доношење одлуке о притвору.

Надаље, из образложења решења Апелационог суда у Новом Саду од 20.07.2001. године у чијем доношењу је учествовала судија Гордана Којић, произлази да је суд поред „основане сумње“, као довољног степена сумње за продужење притвора, утврдио и постојање услова из члана 211. став 1. тачка 3) и тачка 4) ЗКП, који морају бити остварени да би притвор био продужен, без бављења питањем кривице окривљеног.

Полазећи од наведеног, Врховни касациони суд налази да чињеница да је судија Гордана Којић која је учествовала у одлучивању по редовном правном леку поднетом против пресуде којом су окривљени оглашени кривим и осуђени, у ранијој фази поступка, два пута учествовала у доношењу одлуке о жалбама изјављеним против решења о продужењу притвора, у ком одлучивању се није упуштала у оцену доказа, нити се бавила питањем кривице окривљених, не нарушава претпоставку непристрасности ове судије код мериторног одлучивања, конкретно код доношења побијане другостепене пресуде.

Из изнетих разлога, оцењени су као неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљених Зорана Димића, адвоката Николе Ристовића и браниоца окривљене Данијеле Ђиласовић, којима се указује да је правноснажном пресудом повређен закон из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, што произлази и из праксе Европског суда за људска права (пресуде *Feu* против Аустрије, *Jasinski* против Пољске, *Sainte Marie* против Француске, *Nortier* против Холандије и *Драгојевић* против Хрватске).

Браниоци окривљеног Зорана Димића, адвокат Владимир Петровић и адвокат Јованка Зечевић Анђелковић, као разлог подношења истог истичу и повреду кривичног

закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, али у образложењу не наводе у чему се та повреда састоји.

У захтевима за заштиту законитости бранилац окривљеног Зорана Димића, адвокат Никола Ристовић, и бранилац окривљене Данијеле Ђиласовић, наводе и то да је у другостепеном поступку незаконито промењен члан већа без одлуке у списима предмета Апелационог суда у Новом Саду, чиме је окривљенима повређено право на природан односно насумичан избор судије у кривичном поступку, зајемчено чланом 32. став 1. Устава РС, и чланом 6. став 1. Европске Конвенције о људским правима.

Одредбом члана 484. ЗКП, прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за подношење (члан 485. став 1), а у случају из члана 485. став 1. тачка 2) и 3), тог законика мора се доставити и одлука Уставног суда или Европског суда за људска права.

Како наводи у захтеву означених бранилаца окривљеног Зорана Димића који се односе на повреду закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, нису образложени, док се у односу на повреду људског права (члан 485. став 1. тачка 3) ЗКП), у захтевима браниоца окривљеног Зорана Димића, адвоката Николе Ристовића и браниоца окривљене Данијеле Ђорђевић, не истиче да је та повреда утврђена одлуком Уставног суда или Европског суда за људска права, нити је таква одлука приложена уз захтеве, то, по оцени овога суда, захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених у овом делу немају прописан садржај, у смислу члана 484. ЗКП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 3) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Весна Веселиновић,с.р.

Председник већа – судија
Бата Цветковић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић